

Věděli jste, že...

...libečku se říká americký celer?

...světový den pozdravů je 21. listopadu?

Podzim je druhé jaro, kdy je každý list květinou.

Albert Camus

Dobrý den, Ahoj, Zdravím, Čau nebo *Čaute*, *'brýden* nebo třeba jen *Dobrý* či *Zdravím*... Kolikrát denně některý z těch výrazů použijeme? Jestliže vyrazíme někam ven, pravděpodobně mnohokrát. Je to jeden ze základů společenské konverzace, řekněme možná i důležitý pilíř lidské komunikace. Jako první vždy zdraví muž ženu, mladší staršího, podřízený nadřízeného. Většinou pozdraví jako první jednotlivce, který se připojuje ke skupině, a také člověk, který někam vstupuje – do obchodu či na úřad, do prostředku hromadné dopravy, do čekárny či ordinace apod. A že dítě jako první pozdraví dospělého, o tom nelze pochybovat. Pozdrav je prostě radost a zdvořilost, v některých případech holá nutnost. Odpovědět na něj je pak přímo povinnost. Současně je to také přátelské gesto, projev úcty a dobrých úmyslů.

Na vesnici vždy platil jakýsi nepsaný zákon, že zdravíme vždy a všechny – určitě proto, že se na venkově téměř všichni znají. Dnes to už sice není pravda a každou chvíli cestou přes obec potkáme někoho (evidentně zde bydlícího), koho nejsme schopni nikam zařadit. To ale na tomto „zákoně“ nic nemění. Podobné to je třeba v panelovém domě, ten lze přirovnat k jakési malé vesnici, kde se lidé potkávají na chodbách, ve výtahu nebo na schodech – a pozdraví se. Třeba se znají a vědí, kde ten druhý bydlí, třeba ne. Ale to přece není důležité. Možná se některým zdají základní pravidla etikety a společenské konverzace trapným přežitkem, možná si někteří rodiče neuvědomují, že pozdravit kolemjdoucí je jedna ze základních věcí, kterou by měli své dítě naučit (pokud možno být příkladem), možná někte-

rým mladistvým nepřipadá zdavení dospělých dostatečně *cool*, možná někoho takové zdavení přímo obtěžuje. Ale proč? Vždyť člověk je tvor společenský, nemůžeme se tedy míjet jen tak, bez povšimnutí. Navíc člověk ke kvalitnímu životu potřebuje kolem sebe jiné lidské jedince a pozdrav výrazně ovlivňuje základní mezilidské vztahy. Pozdrav je tak důležitý, že dokonce existuje *Světový den pozdravů*, který se slaví už od roku 1973, a to vždy 21. listopadu.

Tak proč se krucinál nezdravíme? Zkusme to! Nejen jednadvacátého listopadu, ale pokaždé, když vyrazíme ven. Úsměv a krátký pozdrav nic nestojí, jeho hodnota je ale obrovská. **Tak dobrý a hezký den všem!**

Mimochodem slyšeli jste, jaký se v srpnu používá speciální pozdrav? *Ahoj, nechceš cuketu?*

Obsah

Úvodník	2
Slovo starosty	3
Informace z obce	3
Včera, dnes a zítra	4
Odpady	4 - 5
Co nás (snad) čeká	6
Z naší školy	7
Vítání občánků	7
Z naší přírody	8 - 9
Kolem komína II.	10
Historie	11
Reklama	12
Proměny Trnávky	13
Pro zábavu	14 - 15
Výzva občanům	15
Fotostřípky	16

Barevný občasník

Jak bylo uvedeno v minulém vydání, v této nové barevné podobě bude občasník vycházet 4x ročně (jarní, letní, podzimní a zimní). Bude-li to situace vyžadovat, v mezidobí vyjde v původní černobílé verzi. Další číslo, tentokrát zaměřené na zimu a vánoční svátky, ve svých schránkách najdete na začátku prosince 2021.

Redakční uzávěrka příštího čísla: 26. 11. 2021

Uzávěrka inzerce a příspěvků: 16. 11. 2021

Trnavský občasník — zpravodaj obce Trnávka

Vydavatel: Obec Trnávka, Trnávka 1, 742 58, IČO 00848441

Registrační číslo: MK ČR E10277

Redakce: Romana Dočekalová, Dana Horklová, Petra Masopustová, Kamila Ožanová, Žaneta Szabó

Kontakt: trnavskyobcasnik@seznam.cz

Vychází v nákladu 300 ks

Milí Trnavjáci,

léto letos opět uteklo jako voda a přichází čas spadaného listí.

Doufám, že jste si čas prázdnin a dovolených užili co možná nejvíc dle svých představ a možností; relaxovali, odpočinuli si a nabrali sil. Meteorologové slibovali tropické léto — bylo, ale asi jinde. I podle návštěvnosti našeho koupaliště, která byla menší o cca 3 000 lidí a to možná nejenom kvůli počasí, ale také kvůli neustále se měnícím opatřením.

Častá zvlaha v podobě dešťových přeháněk a hrozeb z přívalových dešťů extrémně prospívala travní vegetaci, kterou bylo nutno neustále sekat. To dost zdržovalo od jiných plánovaných prací, ať už se jednalo o výměnu dlažby před obchodem a hospodou nebo odstínění stání pro kontejnery. (Doufám, že to doženeme).

Neplánovaně bylo také nutné řešit skládku bio odpadu a její zabezpečení před neukázněnými lidmi. Takové záležitosti rovněž zaberou spoustu času.

Září je spojeno s novým školním rokem a návratem dětí do školních lavic. Na tyto chvíle se nejvíce těší asi prvňáčci a já jim přeju, aby vyšli tou pravou nohou a školu mohli navštěvovat bez jakýchkoliv omezení.

V říjnu nás čekají volby, kdy můžeme svobodně rozhodnout o naší další budoucnosti. Tak všem voličům přeju správný výběr, abychom mohli být na Česko právem hrdí a nemuseli se stydět.

Těším se na setkání s vámi třeba už 4. září na Pohádkovém lese.

S přáním pohody a pevného zdraví Dalibor Šimečka

INFORMACE Z OBCE

Připomínáme, že **do 30. 9. 2021** je každá osoba, která je vlastníkem či spoluvlastníkem nemovitosti na území obce Trnávka, povinna odevzdat na obecním úřadě vyplněné **Prohlášení poplatníka**, které se týká poplatku za odpady na rok 2022.

Na prohlášení budou uvedeny všechny osoby, které v dané nemovitosti bydlí bez ohledu na to, zda v ní mají trvalý pobyt. Na základě tohoto prohlášení pak bude vlastníkově nemovitosti navržen odpovídající typ popelnice nebo popelnic a frekvence svozu. Nebude-li navržená kapacita dostačující, je možné si připlatit za jakékoliv množství popelnic navíc.

Podrobnější informace a detailní vysvětlení nového systému najdete v **Odpadovém speciálu** občasníku, který všichni občané dostali do svých schránek na začátku července, případně je ke stažení na webových stránkách obce. Součástí speciálu bylo i uvedené prohlášení k vyplnění—v případě potřeby je možné je taktéž najít na webu obce nebo vyplnit přímo na úřadě.

V případě jakýchkoliv dotazů neváhejte kontaktovat obecní úřad.

Upozornění pro všechny občany, kteří platí **poplatek za odpady ve dvou splátkách**:

Druhá polovina poplatku na rok 2021 je splatná k **30. září 2021**.

Hlášení poruch

Zjistíte-li nefunkční **veřejné osvětlení**, nahlaste prosím tuto informaci na obecní úřad a uveďte, u kterého čísla popisného se sloup s porouchaným světlem nachází.

Jestliže ve vašem okolí nefunguje **rozhlas** nebo jej špatně (slabě) slyšíte, oznamte to prosím také na obecní úřad. Každý hlásič je označen dobře viditelným číslem, při hlášení poruchy proto prosím uveďte i toto číslo.

Dojde-li k úniku vody či poruše na vodovodním řádu, není třeba tuto havárii hlásit na obecním úřadě. V takovém případě prosím kontaktujte přímo Severomoravské **vodovody** a kanalizace na bezplatné telefonní lince 800 292 400, kde rovněž nahlásíte, u kterého čísla popisného k poruše/úniku došlo.

Obecní úřad informuje zájemce o pronájem nebytových prostor, že od října 2021 bude k dispozici místnost v přízemí domu služeb (bývalý kosmetický salon). V případě zájmu kontaktujte obecní úřad na tel. 556 729 049.

Období léta a prázdnin se někdy říká „okurková sezóna“, protože se většinou nic významného či zásadního neděje. Není to ale úplně pravda, protože v Trnávce se něco děje pořád. Pojďme se podívat, co přinesly uplynulé měsíce a co nás čeká v těch nadcházejících:

- ◆ U budovy místního pohostinství proběhla rekonstrukce terasy a vstupního schodiště, současně byly vyměněny vstupní dveře do objektu. Na terasu byly zakoupeny nové stoly a židle. V další etapě rekonstrukčních prací (pravděpodobně ještě před nástupem zimy) bude provedena výměna dlažby v celém úseku před pohostinstvím i prodejnu COOP Jednoty.
- ◆ Naše obec po více než půlročním čekání získala rozhodnutí o přidělení dotace z MAS Poodří na výstavbu chodníku v úseku od házenkářského hřiště až na křižovatku u staré požární zbrojnice. V současné době se připravují podklady pro výběrové řízení. Vzhledem k aktuálně nepříznivé situaci ve stavebnictví bude samotná výstavba chodníku pravděpodobně realizována až v příštím roce.
- ◆ Naše obec rovněž získala dotaci z Ministerstva pro místní rozvoj na opravu několika úseků obecních komunikací, které jsou v havarijním stavu (např. cesta na Chabičov). Výběrové řízení na dodavatele stavebních prací již proběhlo a realizace oprav je plánovaná na přelom srpna a září.
- ◆ Souběžně s opravou čtyř kritických úseků obecních komunikací dojde v rámci stavebních prací i k opravě úseku cesty v Chabičově od domu č. p. 79 po křižovatku u koupaliště, a to formou navezení recyklátu.
- ◆ Další žádost o dotaci (z Ministerstva financí) na rekonstrukci topení a elektroinstalace v základní škole Trnávka byla bohužel neúspěšná, v současné době jsou v jednání jiné alternativy oprav.
- ◆ V areálu bývalého JZD probíhá výstavba oplocení, aby byl vymezen vjezd pouze ke skládce bioodpadu. Areál bude vybaven kamerovým systémem a vstupní branou s personalizovaným vstupem pouze pro registrované občany Trnávky. O podrobnostech a podmínkách vstupu/vjezdu s bioodpadem budou občané včas informováni.

ODPADY

Areál bývalého JZD

V areálu bývalého zemědělského družstva (nyní zčásti v majetku firmy Moravan) byla před několika lety zřízena kompostárna, kterou provozuje firma Agro Matěj z Kateřinic. Její

součástí je silážní jáma, která je celoročně přístupná a plně k dispozici občanům Trnávky, aby zde mohli odložit bioodpad z domácností, který nepojmou kompostéry. Jedná se především o trávu a seno, spadaná jablka a shrabané listy, odpad vzniklý po úpravě živých plotů, drobné větvičky tují a podobně.

Mezi bioodpad patří samozřejmě i větve ovocných a okrasných stromů, které nám zůstanou po jejich ořezu. Tyto větve není možné ukládat přímo do jámy, před uložením je třeba z nich vytvořit lépe se rozkládající hmotu, tedy naštěpkovat je. Za tímto účelem byl před několika lety z dotací pořízen obecní štěpkovač a v blízkosti silážní jámy byla zřízena speciální skládka větví. Tato skládka je vyhrazena pouze a jen pro větve stromů a keřů, které lze zpracovat ve štěpkovači, tedy maximálně do

průměru 5 cm. Hrubší větve a kmeny nemohou být (stejně jako pařezy) zpracovány, obecní štěpkovač na ně svou kapacitou nestačí.

V současné době je skládka větví uzavřena, a to do odvolání. Ani po opakovaném upozorňování v občasníku, rozhlasu nebo na internetu nedošlo ke zlepšení a skládka byla zas a znovu znehodnocována odpadem, který na ni nepatří—trávou, ovocem a zeleninou, pařezy, dřevěnými deskami (i s hřebíky), a dokonce stavební sutí nebo jinými odpady, které

vůbec nespádají do kategorie bio.

Obec připravuje nový systém, který by měl podobným nekalostem zabránit. Po jeho zprovoznění bude skládka opět sloužit potřebám trnavských občanů—bezplatně a jen a pouze obyvatelům Trnávky.

Věříme, že občané toto dočasné opatření pochopí, protože jeho cílem je dosažení maximální spokojenosti na všech stranách.

Před dvěma měsíci vyšlo mimořádné číslo občasníku věnované výhradně odpadové problematice, zdálo by se tedy, že vše podstatné už k odpadům bylo řečeno. Není tomu ale tak. Stále se objevují další otázky a další problémy, které je třeba zodpovědět a vyřešit. Navíc bude i dále docházet k nejrůznějším změnám, aby se nakládání s odpady co nejvíce zefektivnilo. V této rubrice se tedy budeme odpadům věnovat pravidelně a dnes se zaměříme na bioodpady.

Co je vlastně **bioodpad**? Bioodpad nemá nic společného s biopotravinami, a dokonce ani s biografem. Jsou to zbytky z kuchyně nebo veřejného (či neveřejného) stravování. Tedy to, co oloupeme, okrájíme, nesníme nebo na co nemáme chuť. Ale nejen to. Je to například posekaná tráva, uřezané větve, dřevo a zbytky ze zemědělské výroby. Nebo potravinářské výroby. Je to tedy všechen **odpad biologického původu**. Nebo chytřeji řečeno jsou to jakékoli odpady, které podléhají **aerobnímu** (za přítomnosti kyslíku) nebo **anaerobnímu** (bez přístupu kyslíku) rozkladu. Tzn. že se časem rozloží samy. Tyto bioodpady tvoří pravděpodobně 40 – 50 % celkového množství vyprodukovaného komunálního odpadu.

I u bioodpadů platí, že bychom se měli více zaměřovat na omezování jejich vzniku. Zhruba čtvrtina biologického odpadu vzniká zcela zbytečně. Ať už přílišnou produkcí, zjetými stereotypy nebo jako následek konzumní ekonomiky. Je nutné sledovat nejen to, kam bioodpad odevzdáváme, ale i to, co z něj vznikne a jak se to, co z něj vznikne, dokáže uplatnit v praxi tak, aby to bylo ekonomicky smysluplné.

Podívejme se nyní detailně, jak naložíme s jednotlivými druhy bioodpadu z domácnosti:

- **Slupky z ovoce a zeleniny a ovocné či zeleninové zbytky, houby**—do kompostéru, případně slepicím nebo jiným domácím zvířatům, máme-li možnost;
- **Pecky z ovoce a skořápky ořechů**—do směsného odpadu;
- **Spadané a shnilé ovoce**—do kompostéru, větší množství do JZD;
- **Zbytky jídla (kromě ovoce a zeleniny)**—domácím zvířatům, máme-li možnost, jinak do směsného odpadu;
- **Jedlé tuky a oleje**—uzavřít do PET lahve a uložit do popelnice na použitý potravinový olej;
- **Zbytky pečiva, těstovin, knedlíků apod.**—nejlépe chovatelům domácích zvířat;
- **Vaječné skořápky**—nejlépe chovatelům slepic, jinak do směsného odpadu;
- **Čajové pytlíky, sypaný čaj a kávové sedliny**—do kompostéru, zbytky z kávy lze využít i jako hnojivo nebo „odpuzovač“ slimáků;
- **Posekaná tráva**—do kompostéru, větší množství do JZD;
- **Plevel, otrhané a odpadlé listy, uvadlé květy a kytice (bez přízdob), zbytky rostlin**—do kompostéru, větší množství do JZD;
- **Zbytky hlíny po přesazování pokojových rostlin**—do kompostéru;
- **Spadané listí**—do kompostéru, větší množství do JZD;

- **Zvířecí trus, moč, podestýlky s exkrementy**—do směsného odpadu;
- **Vlhčené ubrousky**—do směsného odpadu;
- **Peří, chlupy, vlasy**—do směsného odpadu;
- **Piliny, hobliny, kůra stromů, štěpka**—do kompostéru, větší množství do JZD;
- **Vychladlý popel ze spalování dřeva**—do kompostéru;
- **Vychladlý popel ze spalování uhlí apod.**—do směsného odpadu;
- **Papírová plata na vejce a obaly od vajec**—do kompostéru;
- **Seno, sláma**—nejlépe chovatelům domácích zvířat, jinak do kompostéru a větší

množství do JZD;

- **Odpad po úpravě živých plotů**—do kompostéru, větší množství do JZD;
- **Ořezané a ulámané větve keřů a stromů**—na skládku větví v JZD (dočasně pozastaveno).

Po zkušenostech z uplynulého roku a půl všichni víme, že organizování jakýchkoliv (nejen obecních) akcí může být pěkný oříšek.

Můžeme vymýšlet a plánovat, ale některé věci nejsme schopni ovlivnit a samotná realizace určité akce není až tak úplně v našich rukou. Pořádání a průběh všech akcí je podmíněn příznivou epidemiologickou situací a musí být v souladu s odpovídajícími nařízeními.

Zde tedy pouze nastíníme, co nás v nadcházejícím období pravděpodobně čeká, co bychom rádi uskutečnili, zajistili, zorganizovali...

Sledujte proto aktuální informace na internetu, v rozhlase a na obecních vývěskách.

Děkujeme za pochopení.

Kulturní komise obce Trnávka vás zve na

POHÁDKOVÝ LES

sobota
4.9.2021
u zámku v Trnávce
zápis **13.30 - 15.30** hod.
zápisné **100 Kč**

OBČERSTVENÍ ZAJIŠTĚNO
Děti se mohou zúčastnit pouze v doprovodu dospělé osoby.

Akce se uskuteční pouze za příznivého počasí.
Na akci budou pořizovány fotografie pro potřeby zveřejnění na webu obce atd.
Je nutné dodržovat platná epidemiologická opatření.

Oddíl házené **TJ Sokol Trnávka** zahajuje podzimní část Moravskoslezské ligy na domácí půdě zápasem proti Orlové. Zápas se bude konat v sobotu **11. září** od 10 hodin, nebo v neděli **12. září 2021** od 16 hodin*. Přijďte podpořit naše muže, kteří se představí v nových dresech!

Další podzimní domácí zápasy:

Neděle **19. září 2021** Trnávka—Hlučín Neděle **3. října 2021** Trnávka—Paskov

Neděle **17. října 2021** Trnávka—Krmelín

Všechna tato utkání začínají v 10 hodin, pro další podrobnosti sledujte plakáty na obecní vývěsce.

V pátek **8. října** a v sobotu **9. října 2021** proběhnou **volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky**. Volební místnost volebního okrsku Trnávka bude umístěna v prostorách zámku a otevřena v pátek od 14 do 22 hodin a dále v sobotu od 8 do 14 hodin.

Hlasovací lístky budou občanům doručeny do schránek s dostatečným předstihem.

V sobotu **30. října** a v neděli **31. října 2021** pořádá spolek zahrádkářů v prostorách zámku **podzimní výstavu**. Téma výstavy a další podrobnosti budou uvedeny na plakátech a zveřejněny na webových a facebookových stránkách obce.

Určitě ale můžeme očekávat tradiční slané i sladké občerstvení a domácí medovinu.

Na sobotu **27. listopadu 2021** připravuje kulturní komise **Rozsvícení vánočního stromu**. Přesný čas zahájení a celý program akce bude upřesněn na plakátech a na webových a facebookových stránkách obce.

Na programu každoročně bývá vystoupení dětí z mateřské i základní školy, hudební vystoupení a malý jarmark, letos se necháme překvapit. Bohaté (studené i teplé) občerstvení ale bude určitě.

*Přesný termín nebyl v době uzávěrky znám, sledujte proto prosím obecní vývěsku a rozhlas.

Uplynulý školní rok byl zvláštní, ale přesto úspěšný. Všechny 45 žáků školy prospělo s vyznamenáním. Otázkou je, zda máme tak šikovné děti nebo jsou učitelé tak shovívaví (A je správně).

Nový školní rok je za dveřmi a v něm brzy přivítáme 16 nových prvňáčků, 9 děvčat a 7 chlapců, z toho 9 dětí z Trnávky a 7 z Kateřinic. Celkem bude ve škole 51 žáků, což je po delší době vysoké číslo.

Slavnostní zahájení školního roku proběhne ve středu **1. září v 8.00 hodin** v budově školy. Konkrétní informace budou rodičům předány prostřednictvím Školy na dlani, už teď je jasné, že vše bude podřízeno přísným hygienickým opatřením.

Pevně doufáme, že další vyučování nebude probíhat od domácích notebooků, ale od tabule a ve školních lavicích.

Mgr. Ivana Vidličková, ředitelka

VÍTÁNÍ OBČÁNKŮ

Každý rok se v předvánočním čase koná na zámku **Vítání občáneků**—slavnostní „zapsání“ dětí, které se v uplynulém roce narodily našim spoluobčanům, mezi občany Trnávky. V prosinci 2020 se tato akce kvůli epidemiologickým opatřením konat nemohla, loňské děti jsme tedy přivítali až teď, v neděli 29. srpna 2021. Třebaže se nedostavili úplně všichni, společně s letošními novorozenci bylo na zámku „dětí jako smetí“. Seznamte se prosím s našimi novými spoluobčany a spoluobčankami:

Sebastian Vlk
Jaroslav Foltýnek
Štěpán Smichovič
Jonáš Krasňan
Tobias Osorio
Dominik Hrška
Vojtěch Liška

Mája Kabátová
Tereza Nováková
Sofie Gelnarová
Hedvika Světlíková
Veronika Stuchlá
Audrey Neuwirtová

Váš názor nás zajímá

Chcete sdílet svůj názor na nějakou záležitost týkající se naší obce, vyjádřit se k nějaké problematice nebo okomentovat nějakou událost? Zde máte prostor. Váš příspěvek, který nebude obsahovat nepravdy či spekulace, nebude nikoho napadat ani urážet a bude samozřejmě bez vulgarismů, zveřejníme společně s uvedením vašeho jména v této rubrice. Rubrika není z technických důvodů určena pro dotazy. S vašimi dotazy, které se netýkají občasníku, se prosím obraťte přímo na obecní úřad.

Libeček lékařský neboli latinsky levis-ticum officinale. Kdo na vesnici by ho neznal? Spousta z nás tuto rostlinu více či méně úspěšně pěstuje na své zahrádce a její listy používá například do polévek, přebytky suší nebo zamrazí a může tak používat prakticky celoročně. Věděli jste ale, že se dá využít i jeho kořen? Nebo že by libeček neměly používat těhotné ženy? Pojďme se na něj podívat detailněji...

Libeček je od starověku známá léčivá rostlina a byl velmi oblíbený i u středověkých léčitelů. Je to mohutná, vytrvalá bylina se silným dužnatým oddenkem. Lodyha je rýhovaná a je až 2 m vysoká. Květy žluté barvy jsou seskupeny do okolíků, plody jsou žlutohnědé nažky. Celá rostlina svou silně aromatickou vůní připomíná celer, lidově se nazývá americký celer. Kvete v červenci až srpnu. Patří do čeledi mrkvovitých. U nás ve volné přírodě neroste, pochází ze Středomoří. Mladé listy můžeme využívat jako zdravý salát a přidávat všude tam, kde běžně používáme celerovou nebo petrželovou nať.

Jaké má léčivé účinky? Libeček má vysoký obsah vitaminů a je močopudný. Tím čistí krev i celý organismus, zlepšuje krevní oběh, léčebně prospívá při srdečních chorobách, dně, revmatismu a onemocnění ledvin. Při ledvinových potížích se nikdy nepoužívá samostatně, pouze ve směsi, neboť může ledviny dráždit. Působí jako mírné rozpouštědlo žlučových a močových kamenů. Celkově posiluje organismus, hlavně nervovou soustavu a svalstvo, působí

též jako mírné afrodiziakum. Ženám libeček pomáhá při nepravidelné menstruaci. Zevně se libeček osvědčuje jako přísada do různých bylinkových koupelí. Jemně roztlučený kořen s troškou oleje se doporučuje přikládat na pigmentové skvrny na pokožce.

Jak libeček pěstovat? Semena klíčí jen za té podmínky, že jsou z loňského podzimu, a i potom jen klíčivost pouze 40 %. Je jednodušší si kupovat předpěstované mladé rostliny, pokud však chceme rostlinu pěstovat ze semen, platí, že přímý výsev semen provádíme na podzim v září až říjnu do řádků vzdálených 60 cm. Můžeme také vysévat po 4-5 semenech do hnízd na vzdálenost 45 cm do hloubky 3 cm. Semeno libečku klíčí velmi pomalu, a proto se doporučuje na místo vpíchnout značku (např. klacek). Po vzejití se v hnízdech nechávají jen nejsilnější rostliny.

Lze říci, že na půdu není libeček nijak zvlášť náročný. Vyhovuje mu půda vlhčí, ale ne přemokřená. Měla by být zlehčená hlubokým zkyplením. Nesnáší těžké neprodyšné jílovité půdy a nemá rád čerstvý hnůj.

Umístit libeček je nejlepší do hlubokých velkých nádob na balkon a terasu. Na zahradě pro vysoké nároky na živiny je výhodou umístit jej na záhon s trvalkami. Na slunečné místo nebo lépe polostín. Není citlivý na chlad, můžeme ho zasít ven na chráněné místo už v dubnu. Zaléváme vydatně, za horkého počasí denně. Nemáme-li k dispozici žádný kompost, dáme jako zásobní hnojivo do substrátu hrst organického hnojiva (rohovinu). Každé 4 týdny hnojíme kopřivou jíchou s přidávkou nati kostivalu. Rostliny v květináči přesazujeme každý rok do nového substrátu.

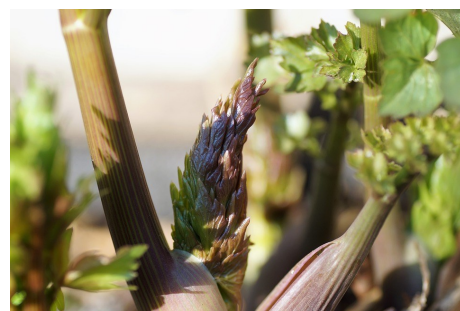
Sklízíme čerstvé listy od května do listopadu resp. do doby, než začnou žloutnout. Sbírá se i kořen. Pokud rostlinu pěstujeme pro kořen, zastříháváme ji,

Pověra o libečku

Pokud chtěla získat žena nebo dívka nějakého chlapce nebo muže, měla nosit pod levým prsem lístek libečku. Ten pak měla vytáhnout a strčit ho vysněnému muži do kapsy. Prý to fungovalo a opravdu došlo k láskyplným vzplanutím.

aby nešla do květu. Kořen se sbírá během září a října druhého roku života rostliny a je třeba jej ihned nasekat a usušit.

V zimě se stonky odstříhnou. Venku libeček přezimuje bez problému a rostlin v květináči přezimují stejně jako jiné rostliny v přenosných nádobách v chladné místnosti, libeček potřebuje zimní období klidu. Již v březnu ho postavíme opět na světlo a pravidelně ho zaléváme, tak budeme moci brzy sklízet první listy.

Jak nejlépe libeček uchovat? Dá se sušit, zamrazit nebo nasolit. Dobře usušená rostlina se musí při ohýbání s praskotem lámat. Je snadno vlhcnoucí, bývá často napadána hmyzem a je třeba ji chránit před světlem. Ideální je tedy sušenou nať dát do zavařovacích sklenic a ty uložit do spižírny do tmy. Po odebrání části bylinky ze sklenice ji okamžitě uzavíráme, nenecháváme otevřenou v zapařené kuchyni apod.

Pozor! Těhotné ženy by libeček neměly užívat, protože může vyvolat kontrakce dělohy a způsobit potrat nebo předčasný porod. Není to však podloženo klinickými studiemi.

ZDROJ: www.bylinkyprovsechny.cz

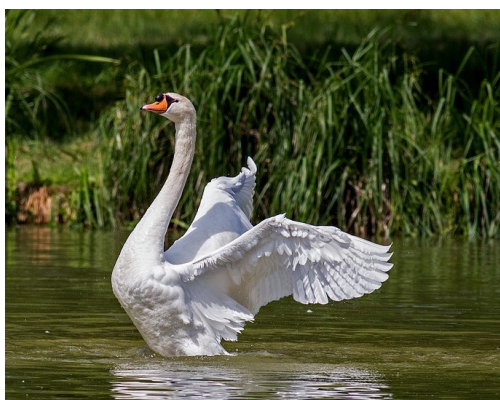
Kdo by neznal labuť velkou neboli *Cygnus olor*... Je to jeden z největších létajících ptáků vůbec a bez nadsázky lze říci, že i jeden z nejkrásnějších. Odjakživa byl a nadále zůstává **symbolem krásy**. Vyzařuje z něj těžko popsatelný půvab, ladnost a elegancie. Zvykli jsme si, že už několik

let se jeden labutí pár objevuje na našem rybníku a pravidelně vyvádí mláďata, v letošním roce dokonce rekordních sedm.

Peří labutí je sněhově bílé, ale existují i druhy, které mají černá místa nebo jsou černé celé. Jejich nohy jsou přizpůsobeny pohybu ve vodě, mezi druhým a čtvrtým prstem je plovací blána. Před studenou vodou je chrání husté, vlhkost nepropouštějící peří a silná vrstva prachového peří. Existuje hned několik druhů labutí, takže není labuť jako labuť.

Jak všichni jistě víme, labutě jsou také **symbolem věrnosti**. Jejich vyobrazení

slouží jako dekorace na svatebních oznámeních nejen kvůli jejich kráse, ale hlavně díky věrnosti a oddanosti páru a společné péči o mláďata. Páření labutí je nádherným rituálem. Námluvy a splynutí duší bývají doslova „tancem lásky“, při němž si navzájem zobákem probírají peří, dotýkají se krky, a vytvo-

ří tak obrazec ve tvaru srdce. Spolu se pak houpají na vlnách a zpívají, tedy spíše syčí, chrochtají či vrní. Jejich námluvy jsou prostě nádherné a hlučné. Obvykle pak snesou pět až osm vajec, z nichž se vyklubou mláďata pokrytá šedobílým prachovým peřím, které pomalu

vymizí a postupně bělá, až je sněhobílé jako u rodičů. Kdo by neznal pohádku o ošklivém káčátku...

Za ideál monogamního svazku je soužití labutí považované proto, že s partnerem, kterého si vyberou kolem třetího roku života, žijí až padesát let. Když ovšem jeden z partnerů zemře, druhý žije sám a není výjimkou, že za krátký čas uhne žalem také.

Labuť velká dosahuje opravdu úctyhodných rozměrů. Její tělo měří od zobáku až po špici ocasu i 160 cm, váží až 13 kg a v rozpětí křídel dosahuje neuvěřitelných 240 centimetrů. Od ostatních vzácnějších druhů labutí se pozná bezpečně podle sytě oranžového zobáku s černým „nehtem“ na špici a černou kresbou a černým hrbol u kořene zobáku. Zmíněný hrbol je u samců v době páření výrazně zvětšený a je tak rozlišovacím znakem mezi polhlavími.

Labuť je býložravá – rostliny konzumuje jednak při pastvě na březích vod, občas se dokonce vydává i na pole nebo louky, zbytek obstarává na vodě, kde zobákem škube rostliny pod hladinou. Buď přitom ponoří jen hlavu s krkem, popř. celou přední polovinu těla a tzv. při tom „panáčkuje“ s ocasem a zadními nohama, které trčí z vody.

V zimě je často lidé na shromaždištích

přikrmují pečivem – nemělo by však být čerstvé a rozhodně nesmí být plesnivé. Navíc je třeba jim pečivo nalámat a házet do vody, aby se stihlo rozmocit, než si ho slupnou. Nemají totiž zuby a tvrdé pečivo jim může rozdrásat trávicí trubici a způsobit značné zdravotní komplikace. Vitaminovou bombou pak pro ně může být nastrohaná krmná řepa namíchaná se šrotem nebo vařené brambory ve slupce taktéž míchané se šrotem.

Starí Řekové věřili, že labuť je celý život němá a jen krátce před smrtí zazpívá přenádhernou píseň. Labutí píseň jako rčení, přirovnání znamená zejména označení posledního dobrého vytvoření nebo velkého vystoupení aktéra, ať již v umění, architektuře, sportu apod. Víte, co znamená, když vám někdo řekne „Nebud' labuť“? Tímto rčením se prý kdysi častovali studenti, když chtěli druhému dát najevo, že nemá žvanit, nemá si nechat něco líbit, zkrátka nemá být hloupý. S labutí jako takovou to nemá nic společného, jen se to prostě rýmuje. A víte, co je labutěnka? V období baroka byly zavedeny miniaturní pudřenky, zhotovované z drahých kovů, zdobené drahokamy či emaillem, někdy také ze slonoviny nebo z perleti, se zrcátkem ve víčku. Příslušel k nim polštářek z labutího peří, odtud byl odvozen současný termín labutěnka.

Zajímavý je i termín labutí šíje. Jedná se o označení deformace prstu na ruce, která je projevem těžší formy revmatoidní artritidy. Deformovaný prst pak svým tvarem připomíná krk labutě.

Dnes se při našem putování po okolí vydáme do obce Fryčovice a podíváme se do obory Sovinec, která je domovem jelence běloocasého. Trasa měří necelých 13 km, ale můžeme si ji na zpáteční cestě zkrátit a zpříjemnit chůzí kolem obory.

Tentokrát se od místního zámku vydáme do lesa Čaplovec. Na lesním rozcestí zabočíme vpravo, vyjdeme z lesa a dáme se vlevo cestičkou mezi polem a lesem. Dříve, než zahneme doprava po polní cestě, otevře se nám **pohled** na travnatý svah v oboře **Sovinec**, kde už můžeme v dálce vidět jelence. Po pravé ruce cestou mezi poli spatříme vyčnívající střechy domů v Kateřiněch a my pokračujeme polní cestou dále směrem do obce **Fryčovice**. Projdeme zastavěnou částí a zabočíme vlevo k bráně obory. **Obora Sovinec** opravdu stojí za prohlídku. Potěšit se můžeme z krásných výhledů po okolí a hlavně při troše štěstí spatříme volně se pasoucí jelence.

Na zpáteční cestě si můžeme vybrat, zda půjdeme směrem na Brušperk a po silnici do Trnávky, nebo si zvolíme travnatou stezku okolo obory, na které se rozhodně vyhneme rušnějšímu provozu, avšak musíme počítat s náročnějším terénem i přechodem přes potok. V obou případech se dostaneme zpět na rozcestí v lese Čaplovec a vrátíme se cestou okolo hřbitova k zámku.

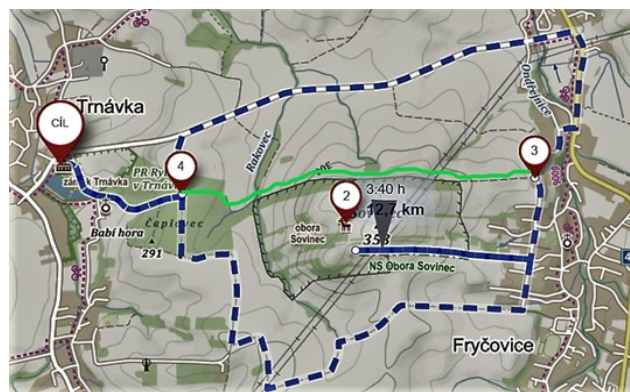
Obora Sovinec mysliveckého spolku Fryčovice se specializuje na chov vzácné zvěře, kterou je jelenec viržinský (běloocasý) Odocoileus virginianus. Jeho domovinou je Kanada a celé

Spojené státy. K nám byla zvěř dovezena z Finska. V oboře je dnes 130 ks dospělých zvěře jelence běloocasého. Na pěti zastaveních se dozvíme spoustu věcí o oboře, zvěři a myslivosti. Můžeme si odpočinout na lavičkách a pozorovat spoustu jelenců, kteří zde žijí.

Samci obvykle váží 50-100 kg, ale vzácně, hlavně v Americe, byly zaznamenány kusy, které přesahovaly 159 kg. Samice obvykle dosahují váhy 40-90 kg, ale byly zdokumentovány kusy, které dosahovaly až 105 kg. Délka se pohybuje od 160 do 220 cm včetně ocasu a výška v kohoutku od 80 do 100 cm. Jelenec běloocasý žijící v tropech bývá často mnohem menší než v mírném pásu, v průměru 35-50 kg. Laně jsou bez paroží. Samci paroží shazují v lednu až březnu. V letním šatu je srst jelenců krátká a červenohnědá, v zimním je delší a šedohnědá. Spodní část hlavy, krku a břicha je bělavá. Ocas je 15 až 30 cm dlouhý, porostlý na okrajích a vespod dlouhou bílou a řasnatou srstí. Při nebezpečí jelenci charakteristicky vyskakují všemi čtyřmi běhy najednou a vztyčují ocas, takže vlaje jako dlouhý bílý prapor.

Zdroj: Wikipedie

Nesedte doma a vyjděte si do přírody. Okolí naší obce je krásné a zajímavé. O tom vás přesvědčíme i v dalším čísle.

Dovolte nám na závěr dnešního putování tichou vzpomínkou uctít památku naší nedávno zesnulé kamarádky Šárky, která s námi společně nachodila mnoho a mnoho kilometrů a byla u zrodu této rubriky.

V minulém občasníku skončil náš výlet do historie Trnávky na konci 16. století, nyní se pojďme podívat na období, kdy trnavské panství patřilo patrně nejznámějším zámeckým pá-
nům, rodině Harasovských.

Roku 1628 prodal hukvaldský hejtman Jan Kryštof Orlík z Lažiska Trnávku Janu Jiřímu Harasovskému z Harasova, majiteli svobodného dvora ve Staříči, a to za 6 900 zlatých moravských. Janu Jiřímu patřilo vedle Trnávky i léno Kateřinice, obě léna vlastnil zpočátku společně se svými bratry Bedřichem a Janem Harasovskými. Roku 1650 zde už byl pánem pouze Bedřich sám, ten však brzy zemřel a majetek přebrala jeho choť Ludmila Helena Františka a posléze jeho syn Bedřich Harasovský ml. Ten prodal Trnávku roku 1681 svému příbuznému **Maxmiliánovi Harasovskému** za 4 316 zlatých moravských.

Tento nenáviděný vrchnostenský úředník a hukvaldský hejtman byl příčinou velké selské rebelie na hukvaldském panství roku 1695. Zde na trnavské tvrzi byl také 30. října 1707 přepaden valašskými zbojníky, zbit a okraden. Tvrz mu byla vypálena a Harasovský brzy po této události zemřel. Do-
dejme, že rozzuření valašští zbojníci táhli i do sousedních Kateřinic, kde přepadli Maxmiliánova bratra Václava, pak se obrátili na Příbor, kde přepadli tamního děkana. Příborští piaristé narychlo opustili město a utekli s celým majetkem na hrad Hukvaldy.

Roku 1726 ponechali bratři Jiří František a Antonín Josef Harasovští Trnávku svému bratru Josefu Viktorinovi za sumu 8 000 zlatých. Josef Viktorin nechal okolo roku 1728 zchátralou původní tvrz přestavět (snad podle plánů architekta Jana Aichla Santiniho) v pohodlný barokní zámek.

Současná pozdně barokní podoba zámku pochází z doby kolem roku 1780. Vstupní průčelí zámku je sedmiosé promodelované středním tříosým rizalitem (*rizalit je označení pro středovou nebo postranní část průčelí stavby, která z jeho líce vystupuje po celé výšce, a to až o hloubku jedné okenní osy*), završeným trojúhelníkovým tympanonem (dnes osazeným věžními hodinami). Nad portálem je umístěn pískovcový znak rodu Harasovských z Harasova. Nízká mansardová střecha potvrzuje rustikální charakter tohoto menšího panského sídla. Budova je z jedné třetiny podsklepena s klenutými cihlovými stropy. Samotná hmota základů zámku v ničem nena-

svědčuje, že by byly případně využity základy bývalé tvrze.

5. května 1750 se zde narodila **Filipa Harasovská**, prabába poslední moravské větve rodu. Jejím manželem byl Karel Josef Harasovský, majitel zdejšího zámku a její vlastní strýc. Do rodové tradice přinesla křestní jméno Filip. Filipa zemřela v Těšíně 4. března 1796.

Od Josefa Viktorina přebral majetek Filip Harasovský (nar. 20. 1. 1782) a po něm jeho syn **dr. Filip Harasovský**. Ten se narodil roku 1833 v Trnávce. Byl rakouským právníkem, rytířem řádu sv. Leopolda a zastával funkci dvorního rady při nejvyšším soudu ve Vídni. Byl autorem zákona o nových pozemkových knihách z roku 1880. V Trnávce podporoval rozvoj zdejší školy, pro jejíž stavbu věnoval pozemky a přispěl také nemalou částkou na pořízení učebních pomůcek a školní knihovny. Byl povahy prudké a náhlé, ale proseb svých poddaných prý nikdy neoslyšel. Byl dobrodincem chudého lidu. Požárem postiženým daroval stavební dříví ze svých lesů. Byl také štedrým podporovatelem zdejšího kostela, kterému při svém každoročním příjezdu věnoval 50 zlatých. Zakoupil tu mešní roucha, založil i nadaci na chudé děti. Jeho zvláštní přízni se těšil spolek vojenských vysloužilců v Brušperku, jehož příslušníky bylo i několik občanů z Trnávky. Zemřel 10. června 1890 ve Vídni. Byl posledním z rodu Harasovských z Harasova.

ZDROJ: Turek Adolf, Urbář panství Kateřinice a Trnávky z roku 1610

„...Harasovský uhání lesem a ani si nevšimne, že se odloučil od ostatních, že je najednou v místech, kde se člověk necítí dobře bez doprovodu. Nebyl už slyšet štěkot psů ani zajíc, kterého pronásledoval. Místo zvěře ale zahlédl lidský stín, za ním druhý, třetí. Bývalý hejtman si náhle vzpomněl na své přepadení v Trnávce. Než se vzpamatoval, stáli před ním...

...Přišli jsme s vámi zúčtovat, pane hrabě!...

...Naše příběhy se rozplývají na tomto místě a v této hodině. Co na tom, že se příštího dne bude sjíždět do Trnávky poděšené příbuzenstvo, že se z poručení milostivých vrchností rozezvučí všechny zvony v kraji. Co na tom, urozený Maxmiliáne Harasovský z Harasova. Nyní jsi utonul v kaluži vlastní krve. Ležíš ubohý a bezmocný, neboť se konečně i na tobě vyplnilo, že ten, kdo se je vítr, klidí bouři.“

Úryvek z knihy **Zbojníci** od Bohumíra Četyny

Pravděpodobně jediným beletristickým dílem, ve kterém se objevuje Trnávka, je historická trilogie Bohumíra Četyny **Valašský vojvoda, Jednou za slunovratu a Zbojníci**. Tyto knihy už bohužel v naší knihovně nejsou, určitě by zde ale být měly. Máte-li je ve své knihovně nebo třeba v nějaké pozůstalosti a byli byste ochotni je věnovat, ozvěte se prosím. **Děkujeme!**

Nejefektivnější využití sluneční energie

Náklady na energie jsou významnou položkou našich domácích rozpočtů, největší položkou jsou náklady na vytápění tvořící průměrně okolo 60 %. Tyto náklady se nám daří snižovat díky zateplování domů, výměně oken apod. Druhou největší položkou je ohřev vody, který tvoří zhruba 25 % výdajů. Často však zůstává z pohledu možných úspor stranou, přitom existuje ověřené, vysoce efektivní a cenově dostupné řešení.

Fotovoltaický ohřev vody SOLAR KERBEROS vám umožní ohřívat vodu od jara do podzimu prakticky zadarmo, stačí k ohřevu chytře využít sluneční energii. Jedná se o patentované řešení vyvinuté firmou UNITES Systems, a.s. ve Valašském Meziříčí, která ho dodává do desítek zemí po celém světě.

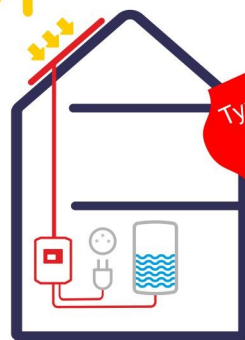
Montáž je snadná, stačí od fotovoltaických panelů na střeše přivést k bojleru dva tenké kabely. To vyžaduje minimální zásahy do vašeho domu a celá montáž se zvládne za jeden den. Princip fungování je takový, že se, zjednodušeně řečeno, sluneční energie přemění na elektřinu, kterou je napájeno topné těleso bojleru - třeba toho, který už doma máte. Výhodou také je, že není potřeba uzavírat jakékoli smlouvy s distributorem.

Celý systém vás včetně solárních panelů a odborné montáže vyjde **po odečtení dotace na cca 60.000 Kč**, což se vám při běžném užívání vrátí na úsporách elektřiny asi za 6 let. Jde o nejrychleji návratnou investici do fotovoltaického systému na trhu, s bezúdržbovým provozem a dlouhou životností. Navíc při jeho realizaci **můžete čerpat dotaci 35.000 Kč** z programu Nová zelená úsporám.

Více informací najdete na www.solar-kerberos.cz nebo na tel. 606 796 406.

Solární ohřev vody nové generace**SOLAR KERBEROS**

FOTOVOLTAICKÝ OHŘEV VODY

Typická instalace
za **60.000 Kč**
při započtení dotace*

*dotaci

nová

zelená

úsporám

35.000 Kč vyřídíme za vás

- Ušetříte až 75% nákladů na ohřev vody
- Návratnost do 6 let
- Nulové provozní náklady
- Instalace během jednoho dne
- Bez smlouvy s distributorem
- Funguje s libovolným bojlerem
- Vyvinuto i vyrobeno ve Valašském Meziříčí

tel: 606 796 406 www.solar-kerberos.cz

ROK OSVÍCENSKÉ ŠLECHTY

ZÁMEK KUNÍN
Růže pro paní hraběnku
25. 9. až 3.10. 2021

PO STOPÁCH ŠLECHTICKÝCH RODŮ 2021
EXPOZICE A AKCE NA PAMÁTKÁCH VE SPRÁVĚ NÁRODNÍHO PAMÁTKOVÉHO ÚSTAVU

MINISTERSTVO KULTURY
Moravskoslezský kraj
NPÚ.CZ @ROK_OSVICENSKES_SLECHTY

NA OBRAZE: MARIE WALBURGA HRABĚNKA Z TRUCHSESS-WALDBURG-ZELLU, ZÁMEK KUNÍN

Chcete v Trnavském občasníku nabídnout své zboží či služby?

Ceník inzerce:

Formát A4	400 Kč
Formát A5 (1/2 z A4)	200 Kč
Formát A6 (1/4 z A4)	100 Kč
Formát A7 (1/8 z A4)	50 Kč
1 řádek	10 Kč

V případě zájmu kontaktujte redakci:

trnavskyobcasnik@seznam.cz

Ve známých písních se zpívá, že „čas letí jako bláznivý“ nebo „časy se mění“, a my s tím nemůžeme nesouhlasit. Současně se neustále mění vše kolem nás... Tam, kde ještě před pár lety byla zelená louka nebo pole, dnes stojí několik nových rodinných domků, nová fasáda domu nebo nové oplocení najednou změni vzhled celé ulice, tamhle vyrostly stromy a zcela zakryly výhled, jinde byly stromy pokáceny a odkrylo se to, co mnohým dosud zůstávalo skryto...

Vzhled naší obce prochází neustálou proměnou a kdyby ji měli dnes vidět ti, co nás opustili před lety, možná by některá místa ani nepoznali. Někdy si už po pár letech sotva vybavíme, co kde stálo a jak to kde vypadalo, co teprve po několika desetiletích!

Naštěstí jsou zde fotografie, které minulost různých míst uchovávají a ty velké změny nám připomínají. V této rubrice budeme postupně uveřejňovat staré fotky známých i méně známých míst Trnávky a současně jejich aktuální podobu. Abychom si připomněli, jak moc se ty časy mění. Následující snímky ani nepotřebují popis či komentář...

Za poskytnutí těchto dobových fotek děkujeme Mirkovi Káňovi. Máte i vy ve svém domácím archívu nějaké staré fotografie z Trnávky, které byste byli ochotni zapůjčit k naskenování? Napište nám prosím na trnavskyobcasnik@seznam.cz nebo kontaktujte obecní úřad. Děkujeme!

KŘÍŽOVKA

Velitel svolá vojíny:

- Zítřejka jdeme do divadla na Figarovu svatbu, tak ať jste všichni řádně oblečení!

Na druhý den se všichni dostaví nastrojeni a každý nese balíček.

Velitel se ptá:

- Na co máte ty balíčky?

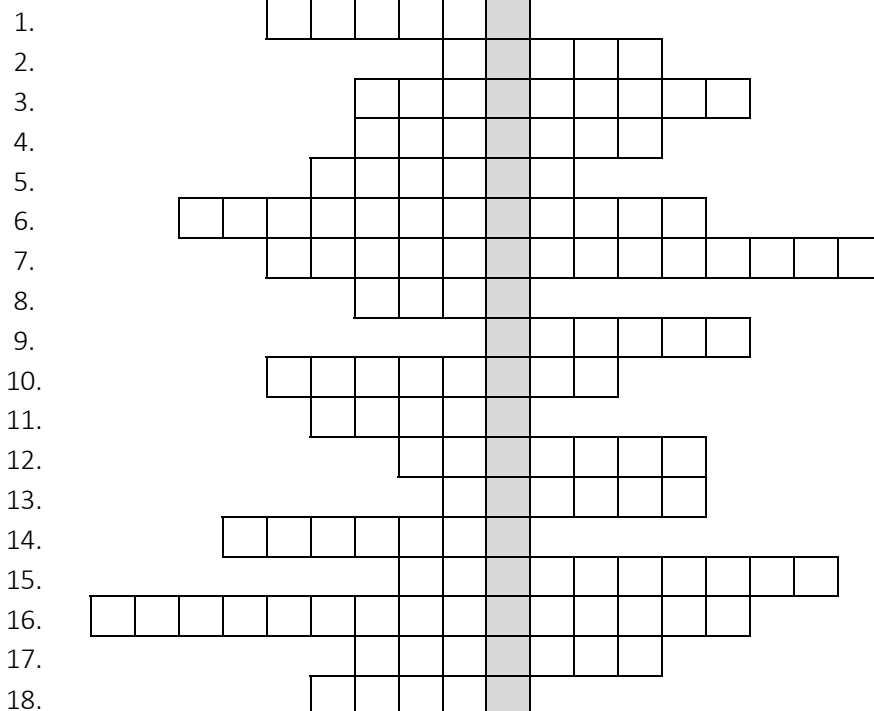
- Jdeme na svatbu, tak se sluší donést dárek.

- Vy oslově, to je název opery, to není svatba! Rozčiluje se velitel.

Jeden voják šeptá druhému:

- Ted' machruje, ale když jsme posledně šli na Labutí jezero, sám nesl... **TAJENKA**

Prázdniny skončily a pomalu končí i doba dovolených. Spousta z nás je letos strávila v českých zemích a poznávala krásy naší vlasti. Pojdme si v malé křížovce vyzkoušet, co o nejruznějších významných místech a osobnostech naší země (ne)víme...

1. Vyšehradský hřbitov, kde je pohřbeno mnoho slavných osobností
2. Největší přírodní jezero v ČR
3. Český objevitel krevních skupin
4. Místo, kde se roku 1805 odehrála tzv. Bitva tří císařů
5. Nejvyšší hora Moravy
6. Český vynálezce kontaktních čoček
7. Národní park na severozápadě ČR, jehož symbolem je Pravčická brána
8. Hrad v jihozápadních Čechách, kde podle pověsti přišel Jan Žižka o druhé oko
9. Ponorná řeka protékající Moravským krasem
10. Rodiště Bedřicha Smetany

11. Mezinárodní slovo, které vymyslel Karel Čapek
12. Oráč ze Stadic, zakladatel českého panovnického rodu
13. Kopec, v němž podle pověsti žijí rytíři, kteří v případě nouze zachrání český národ
14. Největší skalní město v ČR
15. Jihočeská vesnice zapsaná na seznamu UNESCO (tzv. selské baroko)
16. Jediný český držitel Nobelovy ceny za literaturu
17. Jméno ženy, které je zasvěcen gotický chrám v Kutné Hoře
18. Druhá nejvýznamnější památka po korunovačních klenotech je relikviář sv. ...

UMÍME ČESKY?

Samozřejmě, jsme přece Češi! Ale umíme česky opravdu dobře? Nejspíš se shodneme na tom, že český jazyk rozhodně není jednoduchý a často umí potrápit i člověka studovaného. O tom, jak naše mateřština v dnešní době trpí, s jakými nepřesnostmi nebo dokonce i hrubkami se dnes a denně setkáváme všude kolem a ve všech médiích, by se dal napsat velmi dlouhý článek. Asi nemá smysl spekulovat o příčinách, je jich mnoho. Spousta lidí se nad tím pozastaví a kroutí hlavou, některé to doslova dohání k zuřivosti. Na druhou stranu si spousta lidí většiny chyb ani nevšimne nebo je jim to úplně jedno...

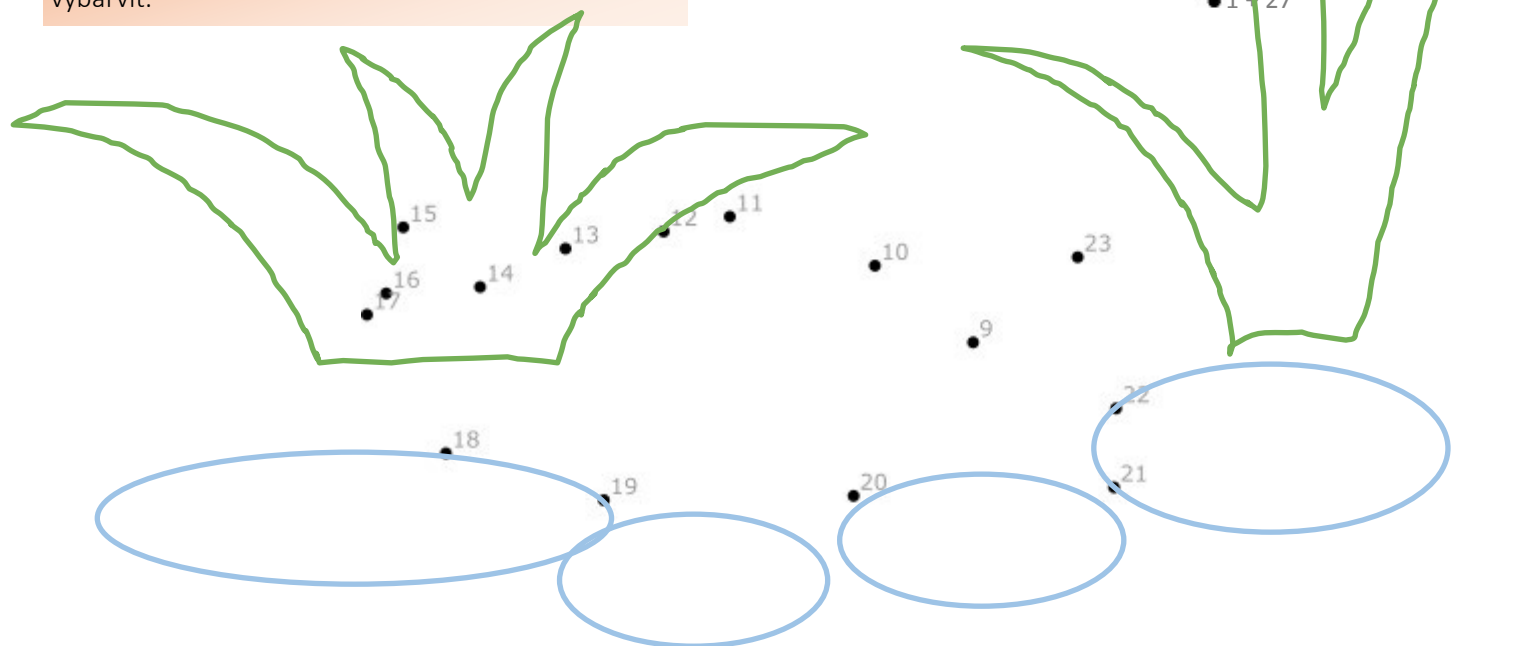
Pokud patříte ke druhé skupině, následující příspěvek přeskočte. Jestliže se ale počítáte mezi prvně jmenované a není vám lhostejné, jak se s naším jazykem nakládá, pojdte si s námi něco málo procvičit. Řešení najdete na straně 15.

Doplňte i/í nebo y/ý, případně zvolte správný tvar ze závorky:

Lidé sl_šel_ b_t zvony. Odb_jelo poledne. Zedníci na stavbě už b_l_ v_hladovělí. Brigádníci s nimi zašl_ do m_stní v_vařovny a ob(ě/je)dna_l_ si něco na zu(p/b). Kuchařky v_ndal_ tal_ře. V_brané lahů(d/t)ky v kuchyni neob_čejně voněl_. Chlap_ si ob(ě/je)dna_l_ guláš a každý dva chleb_. Ženy si ob(ě/je)dna_l_ salát s ol_vam_ a s okurkam_ a jídlo si dochutil_ zál_vkam_ z b_l_nek.

SPOJOVAČKA PRO DĚTI

Spojte tužkou postupně všechny tečky na obrázku—začnete u čísla 1 a skončíte ve stejném bodě u čísla 27. Co vidíte? Vzniklý obrázek i pozadí si pak můžete vybarvit.

Řešení:
Křížovka: NEJVĚTŠÍ PYTEL CHLEBA
Umíme česky?:
Lidé slyšeli bít zvony. Odbíjelo pole dne. Zedníci na stavbě už byli vyhladovělí. Brigádníci s nimi zašli do místní výřav-
ny a objednali si něco na zub. Kuchařky vydaly talíře. Vybrané lahůdky v kuchyni neobvykle voněly. Chlapi si objed-
nali guláš a každý dva chleby. Ženy si objednaly salát s olivami a s okurkami a jídlo si dočasně zálivkami z bylinek.
Spojovačka pro děti: LABUŤ

VÝZVA OBČANŮM

Chcete se podílet na tvorbě Trnavského občasníku?

- Máte doma vlastní výrobky, které byste chtěli ukázat ostatním? Vyfoťte je a pošlete do redakce.
- Povedlo se vám vypěstovat něco velkého, neobvyklého, zajímavého? Vyfoťte a pochlubte se ostatním.
- Víte o něčem zajímavém, co se týká Trnavky a nejbližšího okolí, historie obce apod.? Napište nám o tom, určitě by to zajímalo i ostatní.
- Víte o někom úspěšném, šikovném, výrazné osobnosti v určitém oboru, o které by ostatní spoluobčané měli vědět? Napište nám o ní, třeba jí skromnost brání, aby se ozvala sama...
- Píšete básně, povídky nebo cokoli, co by se ostatním mohlo líbit? Nestyďte se a nechte si to vytisknout v občasníku.
- Povedla se vám nějaká úžasná fotka? Pošlete nám ji, aby ji mohli vidět i ostatní.
- Četli jste v poslední době něco z místní knihovny, co vás opravdu chytlo? Podělte se o své dojmy a knihu doporučte dalším čtenářům.
- Nebo máte prostě nějaký nápad? Sem s ním!

Na vaše náměty se těšíme na e-mailové adrese trnavskyobcasnik@seznam.cz

V sobotu **14. srpna** proběhla na trnavském koupališti už třetí letní obecní akce se soutěžemi, podruhé pod názvem **Trnavský žbluňk**. Osmnáct smíšených dvojic (domácích i přespolních) soutěžilo v pěti různých disciplínách na souši i na vodě, k dispozici bylo bohaté (slané i sladké) občerstvení a hlavně vyšlo nádherné počasí. Podívejme se aspoň na některé ze soutěžních disciplín v malé fotogalerii...

Tradiční biatlon v netradičním pojetí. Dvojice na jednom páru lyží absolvuje vyznačenou trať a poté musí oba soutěžící sestřelit terče pomocí vodní pistole a vody, kterou si nesou na zádech.

Jak se vyhnout na úzké lávce a nespadnout? A jak převést partnera na druhou stranu, abyste se nenamočili?

Sláva vítězům, čest poraženým!

Velké díky všem, kteří se na přípravě a plynulém chodu této úspěšné akce podíleli.

A za rok opět v Trnávce na koupališti!

